

Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ -Σχόλια στα δραματικά γεγονότα της Αγίας και Μεγάλης Εβδομάδας

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

του Πρωτ. Θεμιστοκλέους Μουρτζανού, Φιλολόγου - Θεολόγου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ - ΜΕΤΑ ΒΑΪΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΩΝ

Μετά βαΐων και κλάδων» η υποδοχή του Χριστού στην πόλη της Ιερουσαλήμ την Κυριακή των Βαΐων. Έτσι όπως υποδέχεται ο κόσμος κάθε ξεχωριστό πρόσωπο. Πανηγυρίζει για τον ερχομό του, δοξάζει το γεγονός, θυμάται, ζητά, κραυγάζει, χαιρετά, ενθουσιάζεται. Κι αυτό συμβαίνει πάντοτε. Η ανθρώπινη ζωή χαρακτηρίζεται από την προσμονή του μεσσία, του σωτήρα. Νιώθουμε την ανεπάρκειά μας, μας φαίνεται κοπιαστικό εμείς να αγωνιστούμε για την σωτηρία μας και προσμένουμε το πρόσωπο, τον χαρισματικό ηγέτη, ο οποίος θα μας τραβήξει μέσα στην ανημπόρια μας και θα μας οδηγήσει εκεί που θέλουμε.

Η μεγαλύτερη δυσκολία στη ζωή μας δεν είναι να είμαστε ελεύθεροι. Είναι το πώς θα διαχειριστούμε την ελευθερία μας. Κι αυτό γιατί θέλει κόπο κι επώδυνο αγώνα. Ταυτόχρονα, είναι πιο εύκολο άλλος να έχει την ευθύνη για τον κόσμο, τη ζωή, την πορεία μας και για τη λύση των προβλημάτων μας. Έτσι, αναζητούμε τους μεσσίες

στα πρόσωπα των πολιτικών, των αθλητών, των ηθοποιών, των καλλιτεχνών, και οποιουδήποτε άλλου το κάθε σύστημα προβάλλει, ώστε να έχουμε τον «ένοχο» έτοιμο στην αποτυχία μας ή να μπορούμε να ξεχνούμε τα προβλήματά μας ασχολούμενοι μ' αυτούς, ξεχνώντας τον μοναδικό Μεσσία και Σωτήρα μας.

«Μετά βαΐων και κλάδων» κυλά λοιπόν η ζωή μας. Μα τα προβλήματά μας δεν λύνονται με «κούφιες ρητορείες». Η ελευθερία που αφήνουμε στην άκρη παραμένει πάντοτε ένα μεγάλο ερώτημα. Και τα «ωσαννά» των Βαΐων εύκολα μετατρέπονται στα «Άρον, άρον, σταύρωσον», όταν το σύστημα μας πληροφορεί ότι ο Μεσσίας που επιλέξαμε δεν είναι αυτός που μας λυτρώνει ή όταν εμείς κουραστούμε να αγωνιζόμαστε ή ενοχλούμαστε από την αλήθεια που τα λόγια και η ζωή Του κρύβουν.

Ο Χριστός μπήκε θριαμβευτικά στα Ιεροσόλυμα, γνωρίζοντας τις δοξασμένες κραυγές και τα «μετά βαΐων και κλάδων» του λαού. Εκπλήρωσε τις προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης, αφουγκράστηκε τη χαρά των ανθρώπων, αλλά ήξερε καλά μέσα Του πόσο γρήγορα αυτός ο ενθουσιασμός θα περνούσε. Κι αυτό γιατί δεν είχε έρθει για να υποσχεθεί εύκολες λύσεις, δεν μίλησε για την πλατειά, αλλά για την «στενή πύλη», δεν μίλησε για την εξουσία, αλλά για τη διακονία του κόσμου.

Πάνω στο ταπεινό πουλαράκι ο Χριστός φάνταζε βασιλιάς και μεσσίας στα μάτια όσων των ζητωκραύγαζαν, καθώς είχαν μάθει για την Ανάσταση του Λαζάρου. Μα ήρθε τόσο ταπεινά στα Ιεροσόλυμα, βιώνοντας από πριν, όπως και σε όλη Του την ζωή, την ταπείνωση που οι ίδιοι οι δοξαστές Του Τού επεφύλασσαν! Ο Χριστός ήταν ο Μεσσίας, όχι όμως όπως τον φαντάζονταν ο κόσμος, αλλά όπως ο ίδιος δίδασκε: Αυτός που θα πρόσφερε τη Σωτηρία, Αυτός που θα μιλούσε και θα ζούσε την Αγάπη, Αυτός που δεν θα έπαυε ποτέ να παρουσιάζει στους ανθρώπους την Αλήθεια.

«Μετά βαΐων και κλάδων» υποδεχόμαστε κι εμείς το Χριστό, στην αρχή της Μεγάλης Εβδομάδας, μοιάζοντας περισσότερο με τους ανθρώπους της Ιερουσαλήμ, σαγηνεμένοι από τα θαύματα και μην ακούγοντας το βάθος των λόγων και των έργων Του. Είναι καιρός όμως να ξεφύγουμε από την παρανοημένη εικόνα που έχουμε για το Χριστό και να αναζητήσουμε στην γνήσια κοινωνία με το πρόσωπό Του το Θεό που μας λυτρώνει, μας κάνει υπεύθυνους για τη ζωή και την ελευθερία μας και μας προτείνει την οδό που ξεκινά από το Πάθος, αλλά καταλήγει πάντοτε στην Ανάσταση. Την δική Του και την δική μας...

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ - ΜΙΑ ΑΛΛΙΩΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η Μεγάλη Δευτέρα είναι για την Εκκλησία αφορμή να θυμηθούμε τον πάγκαλο Ιωσήφ. Είναι γνωστή η ιστορία του από την Παλαιά Διαθήκη. Τον πουλάνε τα αδέρφια του δούλο, βρίσκεται στην Αίγυπτο, η γυναίκα του κυρίου του Πετεφρή του επιτίθεται ερωτικά, αυτός την αποπέμπει, κλείνεται στη φυλακή, ερμηνεύει τα όνειρα του Φαραώ για τις παχιές και τις ισχνές αγελάδες, γίνεται στη συνέχεια ουσιαστικά πρωθυπουργός της Αιγύπτου, σώζει τον πατέρα του Ιακώβ, τ' αδέρφια του και όλο το λαό του Ισραήλ.

Στον οίκο του συναξαριού της ημέρας διαβάζουμε για τον Ιωσήφ μια παράξενη φράση: «Τον δουλωθέντα μεν τω σώματι, την ψυχήν δε αδούλωτον συντηρούντα». Ο Ιωσήφ έγινε δούλος εξωτερικά, στην ψυχή του όμως και στην σκέψη του παρέμεινε ελεύθερος. Είναι πολύ σπουδαία η φράση αυτή. Ο άνθρωπος συνήθως ταυτίζει την ελευθερία με την έλλειψη κάθε εξωτερικού καταναγκασμού. Σήμερα, ζούμε ελεύθεροι γιατί δεν έχουμε κάποιον να μας δυναστεύει, γι' αυτό άλλωστε αγωνιστήκαμε, γι' αυτό και η κοινωνία μας είναι δημοκρατική. Κάθε φορά μάλιστα που απειλούνται οι δημοκρατικές ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα του οιοδήποτε, υπάρχει γενική κινητοποίηση. Το ίδιο και όταν απειλείται η ελευθερία της πατρίδας, αλλά και το δημοκρατικό πολίτευμα.

Παρά τούτα, υπάρχει και μια άλλη μορφή ελευθερίας, η οποία δεν τυγχάνει της προσοχής μας όσο χρειάζεται. Πρόκειται για την ελευθερία της ψυχής. Αυτή δε συνίσταται μόνο στην ελευθερία σκέψης και λόγου, αλλά κυρίως στην ελευθερία της καρδιάς από τα πάθη και τις αμαρτίες. Σήμερα ισχύει σχεδόν αξιωματικά η αντίληψη ότι η προσωπική ηθική δεν πρέπει να υποτάσσεται σε οιοδήποτε δεσμεύσεις, ότι η θρησκευτικότητα του ανθρώπου είναι δικαίωμα που κανείς μπορεί αν το ασκεί ή όχι και ότι ο άνθρωπος χρειάζεται να απολαμβάνει κάθε στιγμή της ζωής του τα πάντα, χωρίς φραγμούς και περιορισμούς.

Αυτό όμως αποτελεί μια πλάνη, «χείρονα της πρώτης». Διότι υποδουλώνει τον άνθρωπο στις ανάγκες του και τις επιθυμίες του, τον αφήνει δέσμιο των εξαρτήσεών του, δεν του επιτρέπει να σκεφτεί την εσωτερική του ζωή και τον καθιστά τελικά δούλο της αμαρτίας και της κακίας. Ο άνθρωπος που δεν αγωνίζεται για την εσωτερική ελευθερία υποτάσσει τον εαυτό του στο συμφέρον, αντιμετωπίζει τη ζωή μόνο με την οικονομίστικη και τεχνοκρατική λογική, δεν δέχεται να θυσιάσει τίποτα και τελικά, αντιστρέφονται οι χαρακτηρισμοί του συναξαριού: γίνεται «αδούλωτος τω σώματι και δουλωθείς τη ψυχή»!

Η Εκκλησία, προβάλλοντας το υπόδειγμα του παγκάλου Ιωσήφ, μας δείχνει το ήθος της, που δεν είναι άλλο από την προσπάθεια απόκτησης της εσωτερικής ελευθερίας. Ο άνθρωπος που διαπνέεται από την ασκητική προοπτική, στερείται των επιθυμιών του, του εγωισμού του, αφήνει κατά μέρος το συμφέρον, προτιμώντας την αγάπη και την προσφορά, λειτουργεί αρμονικά και ισορροπημένα στη σχέση σώματος και ψυχής, τελικά είναι ο πραγματικά ελεύθερος άνθρωπος.

Στην εποχή της κυριαρχίας των Μέσων, όπου η ελευθερία της σκέψης και της κριτικής παραμένει ένα μεγάλο ζητούμενο, ο καθένας έχει πολλά να διδαχθεί από

την πορεία στην ελευθερία που μας προτείνει η Μεγάλη Εβδομάδα. Αρκεί να ζητήσει την ελευθερία, να βρει την αλήθεια κοντά στο Χριστό και να μην περιφρονεί αυτή την πραγματικά υπαρξιακή πορεία, ζώντας την δουλεία των παθών και την ψευδαίσθηση της εξουσίας και της ηδονής. Ο Ιωσήφ νίκησε τον εσωτερικό πόλεμο και τελικά δοξάσθηκε, αποδεικνύοντας ότι η αδούλωτη ψυχή είναι αυτό που αξίζει κανείς να θυσιάσει πολλά. Γιατί μόνο τότε, όπως πάλι λέει το συναξάρι, ο Θεός δίνει «στέφος άφθαρτον»...

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ - ΤΑ ΤΑΛΑΝΤΑ

Μεγάλη Τρίτη είναι για την Εκκλησία αφορμή να θυμηθούμε την παραβολή των ταλάντων. Κάποιος άρχοντας πραγματοποιεί ένα μακρινό ταξίδι, και πριν φύγει μοιράζει στους δούλους του τμήματα από την περιουσία του. Στον ένα δίνει πέντε τάλαντα, στον άλλο δύο, στον τρίτο ένα. Μετά την επιστροφή του οι δούλοι του δίνουν λογαριασμό. Αυτός που πήρε πέντε τάλαντα, εργάστηκε και παραδίδει συνολικά δέκα, αυτό που πήρε δύο παραδίδει τέσσερα, ενώ αυτός που πήρε ένα, το επιστρέφει, διότι θεωρεί ότι ο κύριος του είναι σκληρός και θέλει να θερίσει εκεί που δεν έσπειρε. Τότε ο άρχοντας διατάσσει να του πάρουν το τάλαντο και να το δώσουν σ' αυτόν που έχει τα δέκα και να τον τιμωρήσουν, αποκόπτοντάς τον ουσιαστικά από την κοινωνία με τους άλλους!

Στον οίκο του συναξαριού της ημέρας διαβάζουμε μια ενδιαφέρουσα φράση που απευθύνεται στον καθέναν από μας: «Το δοθέν σοι τάλαντον φιλοπόνως έργασαι». Το χάρισμα, γιατί αυτό είναι το τάλαντο, που έχει ο καθένας μας, ας εργαστεί με φιλοπονία, με επιμέλεια και με προθυμία, να το αξιοποιήσει. Τα χαρίσματα είναι πολύτιμα δώρα του Θεού στον κάθε άνθρωπο και υπάρχουν, σ' άλλον περισσότερα και σ' άλλον λιγότερα, αλλά πάντως δίδονται σε όλους. Το ερώτημα είναι κατά πόσον αξιοποιούνται.

Συνήθως, οι άνθρωποι νιώθουν περήφανοι για τις ικανότητές τους. Είναι αλήθεια πως πολλοί αγωνίζονται σκληρά για να πετύχουν στη ζωή τους, όχι μόνο επαγγελματικά. Το καλό όνομα, η αποδοχή και η υπόληψη της κοινωνίας προς τα ανθρώπινα πρόσωπα, εξαιτίας της ηθικής τους συμπεριφοράς και της προσπάθειάς τους να είναι «καλοί καγαθοί», αποτελούν σπουδαία κίνητρα στον αγώνα της ζωής. Ωστόσο, ταυτόχρονα με τις ικανότητες, εμφιλοχωρεί στον κόπο και μια εγωιστική διάθεση, η οποία καθιστά το χάρισμα όχι αφορμή προσφοράς και θυσίας, αλλά αφορμή υπερηφάνειας και μονομέρειας.

Ο πετυχημένος άνθρωπος συχνά θεωρεί τον εαυτό του φορέα τελειότητας. Το χάρισμα δεν γίνεται αφορμή ελευθερίας, προσφοράς, ενδιαφέροντος για τον άλλο, αλλά μόνο ικανοποίησης του συμφέροντος και της φιλοδοξίας, ενώ άλλοτε υπάρχει η αίσθηση της κτητικότητας, ότι το χάρισμα μας ανήκει και μπορούμε να το διαθέσουμε όπως εμείς θέλουμε. Γι' αυτό κι όταν τα χαρίσματα αμφισβητούνται, θιγόμεστε ακόμη περισσότερο.

Η Εκκλησία προτείνει στον άνθρωπο να συνειδητοποιήσει πως ό,τι ξεχωριστό έχει, του δόθηκε από τον Θεό για να το καλλιεργήσει προς όφελος δικό του, αλλά

κυρίως, προς όφελος των άλλων. Γι' αυτό δεν δέχεται ούτε τον εγωιστικό εγκλωβισμό στην αυτάρκεια των χαρισμάτων, ούτε την χρήση τους προς δόξαν του έχοντος, αλλά την λειτουργία του χαρίσματος προς όφελος της κοινότητας, των πολλών, της σύναξης. Η Εκκλησία δεν θέλει τον άνθρωπο εγκλωβισμένο στον ατομισμό, αλλά ζητά από τον καθένα την κοινωνική συνείδηση και προσφορά που θα τον κάνει να ζει για τους άλλους, και τους άλλους να ζουν γι' αυτόν!

Η εποχή μας είτε θεοποιεί τους χαρισματικούς ανθρώπους, εγκλωβίζοντάς τους στον εγωισμό και την κενοδοξία, είτε ισοπεδώνει τα χαρίσματα καθιστώντας τον άνθρωπο αριθμό στην απρόσωπη μάζα. Αν η κοινωνία μας συνειδητοποιήσει πόσο σπουδαίο είναι τα χαρίσματα να ελευθερώνουν τον έχοντα, αλλά και τον κόσμο, μέσα από την σωστή χρήση τους και την προσφορά, αλλά κυρίως μέσα από την αναφορά στο Θεό, τότε μέσα από αυτή την υγιή ταπείνωση της σχέσης με το Θεό το τάλαντο θα αξιοποιηθεί φιλοπόνως. Και τότε πραγματικά, «θα εισέλθουμε εις την χαράν του Κυρίου μας», δηλαδή στην κοινωνία της αγάπης και της προσφοράς, στην κοινωνία της ελευθερίας από την αυτάρκεια και τον εγωισμό...

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η Μεγάλη Τετάρτη είναι για την Εκκλησία αφορμή να θυμηθούμε την αμαρτωλή γυναίκα, η οποία αλείφει τα πόδια του Χριστού με μύρο και δάκρυα, τα σκουπίζει με τα μαλλιά της και λαμβάνει από το Θεό την συγχώρεση για τις αμαρτίες της. Στον Όρθρο της ημέρας ψάλουμε το τροπάριο της Κασσιανής, μεγάλης υμνογράφου του 9ου αιώνα μ. Χ., το οποίο αναφέρεται στην «εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσαν γυνήν», αλλά και μια σειρά άλλων ποιητικότητας ύμνων που μαρτυρούν το γεγονός της αγάπης προς τον Χριστό, η οποία ελευθερώνει γνήσια τον άνθρωπο.

Σ' ένα από τα τροπάρια των Αποστίχων του Όρθρου διαβάζουμε μία φράση που πολλά έχει να πει: «Η απεγνωσμένη δια τον βίον και επεγνωσμένη δια τον τρόπον το μύρο βαστάζουσα προσήλθε σοι». Ο βίος είναι αμαρτωλός. Ερωτοτροπούμε και βιώνουμε την αμαρτία σε κάθε στιγμή της ζωής μας, είτε πράττοντας το θέλημά μας και στηριζόμενοι στον εγωισμό μας είτε παραδίδοντας τον εαυτό μας στις αμαρτίες και τις ηδονές είτε απορρίπτοντας την παρουσία του Χριστού από τη ζωή μας. Κι όχι μόνο αυτό. Τις περισσότερες φορές δεν συνειδητοποιούμε το πόσο μας αγαπά ο Χριστός, με αποτέλεσμα να περιφρονούμε την παρουσία Του ολοκληρωτικά, να αρνούμαστε καν να ακούσουμε το μήνυμά Του.

Η αμαρτωλή γυναίκα ήταν απεγνωσμένη, δηλαδή απελπισμένη για τη ζωή της. Όμως ήταν επεγνωσμένη για τον τρόπο, ήξερε πλέον καλά ποιος είναι ο δρόμος για τη σωτηρία. Η αγάπη προς τον Ιησού της έδειχνε την πορεία της αληθινής ελευθερίας. Γιατί η αγάπη μας κάνει ταπεινούς. Η αγάπη μας κάνει να κατανοούμε πως χρειάζεται η λύπη για ό,τι μας χωρίζει από τον Χριστό και η μετάνοια που μας ξαναφέρει κοντά Του. Η αγάπη μας βοηθά να δούμε ότι δεν μπορούμε να είμαστε αυτάρκεις, αλλά ότι χρειαζόμαστε τον Χριστό. Η αγάπη είναι αυτή που μας κάνει να τολμούμε. Να συγχωρούμε για να συγχωρεθούμε. Να πηγάζει το δάκρυ της

ευαισθησίας από την καρδιά μας για όλους, αλλά και για τον εαυτό μας. Να προσπίπτουμε στα πόδια του Λυτρωτή, αναζητώντας μια καινούρια αρχή.

Η εποχή μας έχει ως σημείο αναφοράς την εξουσία και τη δύναμη. Αυτός που αγαπά δεν σημαίνει και πολλά πράγματα. Ακόμα και η αγάπη εγκλωβίζεται στη λογική της αυτάρκειας και της απόλαυσης και γίνεται εγωισμός για δύο ή για πολλούς. Η Εκκλησία μας προτείνει την αγάπη που ελευθερώνει. Την αγάπη του Σταυρού και της Ανάστασης, γιατί ο Χριστός είναι η Αγάπη. Αλλά και όσοι Τον ακολούθησαν, με την αμαρτωλή γυναίκα στο επίκεντρο της ημέρας αυτής, την αγάπη βίωσαν και γεύτηκαν τη χαρά της αληθινής ελευθερίας.

Δεν απελευθερώνουν τον άνθρωπο οι γνώσεις, οι ηδονές, η δύναμη της τεχνολογίας, του χρήματος, η θαλπωρή του σώματος. Ούτε αποτελούν η φιλανθρωπία και η κοινωνική αλληλεγγύη λυτρωτικές δυνάμεις. Συμβάλλουν, αλλά δεν αντιμετωπίζουν αυτή την βαθύτατη υπαρξιακή ανάγκη του καθενός. Μονάχα η γνήσια κοινωνία με τον Χριστό οδηγεί στην επίγνωση του τρόπου της ελευθερίας. Αρκεί ένα δάκρυ, η σιωπή της μετάνοιας, η συγγνώμη, η προσφορά. Και τελικά, η δική Του παρουσία στη ζωή μας...

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ - Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗΣ

Η Μεγάλη Πέμπτη είναι για την Εκκλησία μας αφορμή να θυμηθούμε τον Μυστικό Δείπνο, την παράδοση δηλαδή του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, την προδοσία του Ιούδα, αλλά και την υπερφυή προσευχή του Κυρίου προς τον Πατέρα Του, να μην Τον αφήσει να πιει το ποτήρι του Πάθους, αλλά και την υπακοή Του σ' Αυτόν. Το γεγονός όμως που δίδει διδάγματα στη ζωή μας είναι η ταπείνωση του Χριστού, ο οποίος έπλυνε τα πόδια των μαθητών Του, πριν φάνε μαζί για τελευταία φορά. Στα καθίσματα του Όρθρου της ημέρας ψάλλουμε χαρακτηριστικά: «Ο λίμνας και πηγάς και θαλάσσας ποιήσας, ταπείνωσιν εκπαιδύων άριστην, λεντίω ζωννύμενος μαθητών πόδας ένιψε, ταπεινούμενος υπερβολή ευσπλαχνίας». Ο Δημιουργός του κόσμου ταπεινώνεται από την υπερβολική ευσπλαχνία Του για μας, αλλά και μας διδάσκει την άριστη οδό της ταπείνωσης.

Η βασικότερη αμαρτία του ανθρώπου είναι ο εγωισμός. Αυτός οδηγεί τον άνθρωπο στην εμπάθεια, αυτός δηλητηριάζει τις ανθρώπινες σχέσεις, καθώς δεν επιτρέπει την υποχώρηση και τη θυσία, αυτός οδηγεί στη ρήξη της αγάπης, αυτός βάζει τον άνθρωπο να θεωρεί τον εαυτό του θεό στη θέση του Θεού. Όταν μιλούμε για τον εγωισμό βέβαια, δεν εννοούμε ό,τι διαφοροποιεί τον άνθρωπο από τους άλλους, την έννοια του «εγώ», της προσωπικότητας. Εννοούμε την υπερτροφική ανάπτυξη αυτού του «εγώ», την άρνηση δηλαδή του ανθρώπου να ισορροπήσει στις σχέσεις του με τους άλλους, να συνειδητοποιήσει ότι η αγάπη είναι αυτή που εξασφαλίζει την αρμονία, ότι αν θυσιάζουμε την δική μας απόλαυση, την δική μας επιβολή στους άλλους, αν μάθουμε να ακούμε τους άλλους, αν μάθουμε να απλώνουμε το χέρι στους άλλους, αν μάθουμε να αφήνουμε το θέλημά μας κατά μέρος, τότε ζούμε την πραγματική ελευθερία.

Κι αυτή η ελευθερία βιώνεται μόνο μέσα από την ταπείνωση. Ταπείνωση σημαίνει

υπακοή στο θέλημα του Θεού, γιατί ξέρουμε ότι Αυτός μας αγαπά. Ταπείνωση σημαίνει αναγνώριση της αδυναμίας και της αμαρτωλότητάς μας, μπροστά στην αγαθότητα του Θεού. Ταπείνωση σημαίνει ότι θεωρούμε από αγάπη τον εαυτό μας πιο αδύναμο από τους άλλους, πως όσο κι αν προσπαθούμε, δεν έχουμε αναπτύξει τα χαρίσματα που ο Θεός μας εμπιστεύθηκε, ότι δεν ζούμε για τους άλλους, αλλά μονάχα για τον εαυτό μας. Ταπείνωση σημαίνει κατανόηση στον πόνο, τη δυσκολία και την άρνηση του άλλου να συμπλεύσει με την επιθυμία μας, σημαίνει ανοχή εν αγάπη. Ταπείνωση είναι η γνήσια θυσία και προσφορά στον Άλλο, είναι το να πλύνεις τα πόδια του, να θεραπεύσεις τις ανάγκες του, να διακονήσεις και όχι να διακονηθείς, να συγχωρέσεις, ακόμα και τους εχθρούς σου!

Η εποχή μας έχει ως σημείο αναφοράς την υπερηφάνεια και την υπεροχή έναντι του άλλου, το υπερτροφικό εγώ μας ως κέντρο της ζωής. Προτιμούμε οι άλλοι να υπηρετούν τις ανάγκες μας και αρνούμαστε να δούμε τις δικές τους. Το «δικαίωμα» ως έννοια του πολιτισμένου κόσμου θριαμβεύει. Η Εκκλησία μας προτείνει την ταπείνωση του Χριστού ως τρόπο έκφρασης της υπερβολής της αγάπης, για να ξαναβρούμε την αληθινή ελευθερία. Γιατί ελευθερία σημαίνει να παραιτείσαι από τα δικαιώματά σου, χάριν της αγάπης προς τον άλλο. Κι αυτό δε γίνεται αν ο άλλος δεν είναι μοναδικής και ανυπέρβλητης αξίας για σένα. Δεν γίνεται αν ο Άλλος δεν κατανοηθεί ως Αυτός για τον οποίο ο Χριστός ταπεινώθηκε και σταυρώθηκε, Αυτός που αγαπιέται από τον Χριστό εξίσου με σένα...

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

Η Μεγάλη Παρασκευή μας φέρνει ενώπιον των Παθών του Κυρίου μας. Ο Χριστός υποφέρει, σταυρώνεται και πεθαίνει, για να μας οδηγήσει στην σωτηρία, την απαλλαγή από την φθορά και την αμαρτία που διαποτίζει την ύπαρξή μας και να μας δώσει την Ζωή. Στους Μακαρισμούς, που ψάλλουμε μετά την έξοδο του Εσταυρωμένου, διαβάζουμε χαρακτηριστικά: «Εσταυρώθης δι' εμέ, ίνα εμοί πηγάσης την άφεσιν. Εκεντήθης την πλευράν, ίνα κρουνούς ζωής αναβλύσης μοι». Η συγγνώμη του Σταυρού και η ανάβλυση της ζωής μέσα από το Πάθος, μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε ότι αληθινή ελευθερία δεν νοείται χωρίς θυσία.

Σκοπός του κάθε ανθρώπου είναι η επιβίωση. Ο καθένας μας κάνει ό,τι μπορεί για να ζήσει και να ζήσει καλύτερα. Η επιστήμη μπαίνει στην υπηρεσία του ανθρώπου με σκοπό να αντιμετωπίσει τις ασθένειές του, να παρατείνει τη δυνατότητα να χαρεί το φως της ζωής, να τον συνδράμει στην όσο το δυνατόν υπέρβαση του θανάτου. Η παραίτηση από τη ζωή θεωρούνταν και δεν παύει να είναι μια τρέλα! Κι αυτό γιατί ο άνθρωπος είναι πλασμένος για να ζει.

Ελάχιστα όμως συνειδητοποιούμε την διαφορά ανάμεσα στην έννοια της επιβίωσης και την έννοια της ζωής. Επιβιώνω σημαίνει τρώω, πίνω, κοιμάμαι, εργάζομαι, βγάζω χρήματα για να εξασφαλίσω τα προς το ζην, εκτονώνομαι, αναπαράγομαι, ξεκουράζομαι, χαίρομαι ή λυπάμαι, όπως άλλοι. Ζω σημαίνει ότι όλες αυτές τις βιολογικές και κοινωνικές λειτουργίες τις μεταποιώ σε νόημα και στάση ζωής. Τρώω όσο μου χρειάζεται για την βιολογική μου υπόσταση,

στερούμαι εκούσια την τροφή γιατί ξέρω ότι «ουκ επ' άρτω μόνο ζήσεται ο άνθρωπος». Εργάζομαι για να θεραπεύσω τις βιοτικές ανάγκες, αλλά εργάζομαι και το καλό και την αρετή. Συστήνω οικογένεια γιατί είμαι κοινωνικό ον, αλλά αγαπώ τον άλλο περισσότερο από μένα, γιατί μόνο μέσα από την σχέση έχει νόημα η κοινωνικότητα.

Η θυσία του Χριστού στο Γολγοθά ήταν άρνηση της βιολογικής επιβίωσης της ανθρώπινης φύσης, καθώς ο Χριστός ως Θεάνθρωπος και αναμάρτητος μπορούσε να μην πεθάνει. Ήταν όμως η σπουδαιότερη κατάφαση της ζωής, από την ίδια τη Ζωή. Όπως λέει ένα από τα πιο όμορφα εγκώμια της Μ. Παρασκευής, σαν τον πελεκάνο, που, όταν τα παιδιά του δηλητηριάζονται από το τσίμπημα του φιδιού, τρυπά τα πλευρά του και τους μεταγγίζει το αίμα του για να τα σώσει, πεθαίνοντας ο ίδιος, έτσι κι ο Χριστός μας δίνει το αίμα Του, για να σωθούμε από το δηλητήριο της αμαρτίας και του θανάτου και να ξαναβρούμε το αληθινό νόημα της ύπαρξής μας.

Η εποχή μας έχει ως σημείο αναφοράς την ατομική επιβίωση και αυτάρκεια. Η Εκκλησία μας προτείνει την θυσία του Χριστού ως τον τρόπο εκείνο που θα μας καταστήσει αληθινά ελεύθερους. Γιατί μόνο όταν παραιτείται κανείς από την απλή επιβίωση, για να πλημμυρίσει η ύπαρξή του από τη ζωή της πίστης, της σωτηρίας, της αγάπης για το Χριστό και το συνάνθρωπο, όποια συνέπεια κι αν έχει αυτός ο δρόμος, τότε ζει την πραγματική ελευθερία. Κι αυτή η παραίτηση και ζωή της θυσίας, η υπέρβαση του εαυτού μας εξαιτίας της αγάπης, βιώνεται μόνο μέσα στην Εκκλησία, μέσα από την σταύρωση των παθών και την Ανάσταση της αρετής και του τρόπου που ο Χριστός έγινε πρότυπό του...

ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ - Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Το Μεγάλο Σάββατο η Εκκλησία μας κείται στην προσδοκία της Ανάστασης. Ο Χριστός βρίσκεται στον Άδη, το σώμα Του έχει ταφεί, χωρίς όμως να γνωρίζει την φθορά που γνωρίζουν όλοι οι νεκροί, καθώς παραμένει ενωμένο με την θεότητα, ενώ η ψυχή του Χριστού βρίσκεται στην κόλαση, στο χώρο του θανάτου, όπου κηρύττει την μετάνοια. Ο Θεάνθρωπος Χριστός ολοκληρώνει το έργο της Θείας Οικονομίας, που είναι η ανάσταση όλης της Δημιουργίας και όλων των ανθρώπων, κι αυτών που ήταν εν ζωή, αλλά και αυτών που είχαν πεθάνει πριν τον ερχομό του Ιησού στον κόσμο. Ο έσχατος εχθρός του ανθρώπου, ο θάνατος, νικιέται δια του θανάτου του Χριστού, και όλα κινούνται στην προσδοκία της Ανάστασης, της γνήσιας ελευθερίας.

Σ' έναν από τους πιο όμορφους ύμνους, που ολοκληρώνουν την ακολουθία του Όρθρου του Μεγάλου Σαββάτου, διαβάζουμε τα εξής θαυμάσια λόγια: «Δεύτε ίδωμεν την ζωήν ημών εν τάφω κειμένην, ίνα τους εν τάφοις κειμένους ζωοποιήση. δεύτε σήμερον, τον εξ Ιούδα υπνούντα θεώμενοι, προφητικώς αυτώ εκβοήσωμεν. Αναπεσών κεκοίμησαι ως λέων. τις εγερεί σε, βασιλεύ; αλλ' ανάστηθι αυτεξουσίως, ο δους σεαυτόν υπέρ ημών εκουσίως. Κύριε, δόξα σοι». Το ποιητικό αυτό κείμενο αποτυπώνει το απόσπασμα της Παλαιάς Διαθήκης, που αναφέρεται

στον Ιακώβ. Ο Χριστός κοιμάται σαν το λιοντάρι, έτοιμος να ξυπνήσει, να αναστηθεί, να φέρει στον κόσμο την ελπίδα, τη χαρά της νίκης, την συντριβή του θανάτου, να φέρει στην ιστορία το πιο σπουδαίο μήνυμα, που άλλο ανώτερο δεν υπάρχει: ότι πλέον είμαστε ελεύθεροι και από το θάνατο.

Για τους περισσότερους ανθρώπους ο θάνατος είναι η έσχατη απόδειξη δουλείας. Είμαστε ανίσχυροι απέναντί του. Μπορούμε να τον απομακρύνουμε, αλλά όχι να τον υπερβούμε. Για τους περισσότερους ο θάνατος αποτελεί το βιολογικό και οριστικό τέρμα της ανθρώπινης ύπαρξης. Δεν υπάρχει λογική απόδειξη επιστροφής από το «επέκεινα», το μετά τον θάνατο, με αποτέλεσμα η θλίψη να είναι ανυπέρβλητη. Απέναντι στον θάνατο ο άνθρωπος ζει με τον φόβο ή εκείνη την ελπίδα ότι το τέλος δεν θα έλθει.

Ο Χριστός έζησε τον θάνατο, όχι ως βιολογικό τέρμα ή ως αναπόδραστη κατάσταση, αλλά ως υπακοή στο θέλημα του Πατέρα Του. Έφτασε την φύση Του, που είχε την αθανασία δεδομένη, καθώς δεν είχε αμαρτία, στο κατώφλι του θανάτου και το πέρασε σωματικά, για να μας δείξει ότι ο θάνατος είναι το τέρμα, μόνο όταν συνοδεύεται από τον χωρισμό από το Θεό. Αυτός που ζει το Θεό με υπακοή στο θέλημά Του, αυτός που αγωνίζεται εναντίον της αμαρτίας, η οποία είναι ο θάνατος, ελευθερώνεται ακόμη και από τα δεσμά του θανάτου, γιατί ακολουθεί τον Χριστό.

«Εάν μη ο κόκκος του σίτου πεσών εις την γην αποθάνη, αυτός μόνος μένει. εάν δε αποθάνη, πολύν καρπόν φέρη», μας λέει ο Κύριος. Αυτό σημαίνει ότι ο θάνατος αποτελεί για μας τους θνητούς την αφορμή, πολύν καρπό να φέρουμε, αν ζούμε με υπακοή στο Θεό. Ο Χριστός μας δίδαξε ότι αυτό είναι κατορθωτό. Αν πεθάνουμε ως προς την αμαρτία, δηλαδή νεκρώσουμε τα πάθη και τις κακίες μας, τότε ουσιαστικά φέρουμε πολύν καρπό, της αγάπης, της αρετής, της πίστης στο Θεό, γιατί αυτό είναι το θέλημά Του για μας. Αν πεθάνει ο εγωισμός μας, με την άσκηση, την προσπάθεια, την ταπείνωση, την θυσία, τότε πολύν καρπό φέρουμε. Τραβάμε την χάρη και το έλεος του Θεού και τότε, ακόμα και ο βιολογικός θάνατος είναι το σημείο εκείνο της ζωής που μας απαλλάσσει από την φθορά και την αμαρτία και μας φέρνει κοντά σ' Αυτόν που πέθανε για μας, τον Χριστό.

Ο Χριστός αναπαύεται στον τάφο σωματικά. Ο Χριστός κηρύττει στον Άδη τη Ζωή. Και θα αναστηθεί ως ο λέων, αυτεξουσίως, και θα τραβήξει μαζί Του όσους τον πίστεψαν, αλλά και όσους τον πιστεύουν, όσους τους αγγίζει το μήνυμα, το πρόσωπο, η κοινωνία μαζί Του. Ελευθερωνόμαστε από το θάνατο, χάρις στον θάνατο του Σωτήρα. Όλα πλέον είναι διαφορετικά. Δεν φοβόμαστε το θάνατο, γιατί θα μας πάει σ' Αυτόν που μας αγαπά και αγαπούμε. Και θα περιμένουμε την Δευτέρα Παρουσία, για να γευτεί και το σώμα μας, αυτή την ανεκλάλητη χαρά. Αυτή την ανεκλάλητη ελευθερία. Αυτή την ανεκλάλητη αιώνια ζωή.

Στο Μεγάλο Σάββατο βρίσκονται τα σώματα των ανθρώπων που έφυγαν από αυτή τη ζωή. Μα όσοι ζούμε την πίστη, όσοι αγαπούμε, όσοι συγχωρούμε, όσοι κοινωνούμε έχουμε μπει ήδη στην ογδόη ημέρα. Την ημέρα της Εκκλησίας. Την

Ημέρα της Ανάστασης. Την Κυριακή, την ημέρα του Κυρίου...

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ - Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Η Κυριακή του Πάσχα είναι για την Εκκλησία η αφετηρία της νέας δημιουργίας. Η φθορά και ο θάνατος πλέον δεν έχουν καμία δύναμη στη ζωή του ανθρώπου και της κτίσης, αλλά «τα πάντα πεπλήρωται φωτός, ουρανός τε και γη και τα καταχθόνια». Αυτό φαντάζει οξύμωρο για τη νοοτροπία του κόσμου, καθώς όλοι διαπιστώνουμε την συνεχή καταστροφή του περιβάλλοντος, τον θάνατο που κρατά δέσμιο τον κάθε άνθρωπο, αλλά και το γεγονός ότι ο κόσμος μας ελάχιστα έχει αλλάξει, παρά τα μηνύματα και την παρουσία της πίστης στο Χριστό. Αδικίες και πόλεμοι γίνονται, τα συμφέροντα κυριαρχούν, η ζωή είναι πάντοτε απλόχερη για τους λίγους, ενώ οι πολλοί βιώνουν την δυσκολία, η πρόοδος δεν έχει εξασφαλίσει την ευτυχία, αλλά έχει εξοβελίσει το Θεό από την ζωή των πολλών.

Επομένως, το ερώτημα ποια είναι η σημασία της Ανάστασης για τον σημερινό άνθρωπο φαντάζει δυσκολοαπάντητο. Όσο κι αν η γλώσσα της θεολογίας δίνει περιγραφές του γεγονότος και φανερώνει σημεία, στα οποία θα μπορούσε κανείς να σταθεί, η πλειοψηφία των ανθρώπων περιμένει να ακούσει το «Χριστός Ανέστη» και να διασκορπισθεί, όπως περιγράφει ο στίχος: «Αναστήτω ο Θεός και διασκορπισθήτωσαν οι εχθροί αυτού και φυγέτωσαν από προσώπου αυτού οι μισούντες αυτόν». Εκτός από την φαινομενική αταραξία του κόσμου και της ζωής, το ίδιο το μήνυμα της Ανάστασης δεν φαίνεται να αλλάζει και τους πολλούς.

Είμαστε όμως τα παιδιά του Αναστημένου Θεού. Ο Χριστός δεν είναι ένα κήρυγμα ηθικής, δεν είναι ένας κοινωνικός αναμορφωτής, δεν είναι ένας απλός επαναστάτης, διαφορετικός από τους άλλους, αλλά πάντως ένας από τους πολλούς που πέρασαν από την ανθρώπινη ιστορία. Ο Χριστός είναι ο Θεός που γίνεται άνθρωπος, κρατώντας τη Θεότητά Του, για να μας κάνει θεούς κατά χάριν, δηλαδή να ζούμε αιώνια, να μας απαλλάξει από τον θάνατο και τη φθορά. Για μας που πιστεύουμε σ' Αυτόν, αλλά και για όλο τον κόσμο, και γι' αυτούς ακόμη που δεν τον πίστεψαν και δεν θα τον πιστέψουν, ο Χριστός έφερε αυτή την καινούρια δημιουργία, την Εκκλησία.

Σ' αυτήν και το τελευταίο φυλλαράκι έχει αξία, καθώς και μέσα απ' αυτό μπορούμε να θαυμάσουμε την ομορφιά της ζωής, που ο Θεός έπλασε. Μπορούμε να θαυμάσουμε το μυστήριο της αγάπης, την μεταμόρφωση του καθενός που πιστεύει κι αγωνίζεται, τη δύναμη της μετάνοιας, την δύναμη της αγιότητας που αγκαλιάζει τον Άλλο και όλο τον κόσμο. Τη δύναμη εκείνη που κάνει την Εκκλησία να προχωρά 20 αιώνες, χωρίς τα λάθη των όσων την απαρτίζουν να την καταστρέφουν, χωρίς το αίμα και οι διωγμοί να αποτρέπουν την πίστη, αλλά να την αυξάνουν. Την δύναμη εκείνη που δίνει ελπίδα και στον τελευταίο άνθρωπο της γης.

Αν τα πάντα γίνονται καινά, αν η φθορά και ο θάνατος καταργούνται, αυτό μπορούμε να το ζήσουμε, μόνο με το να δούμε τον Χριστό ως προσωπικό Θεό μας, ως Σταυρωμένο για μας προσωπικά, ως Αναστημένο για μας προσωπικά, ως

ερχόμενο για μας προσωπικά. Στην σχέση βρίσκεται το νόημα της Πίστης, στη σχέση βρίσκεται το νόημα της Ανάστασης, στη σχέση με τον Χριστό επαναποκτούμε ως δωρεά την γνήσια και μοναδική ελευθερία, του να μπορούμε να είμαστε παιδιά Του, παιδιά της Ανάστασης.

Όσοι ζούμε το φως που πλημμυρίζει την κτίση, το φως που ανατέλλει από τον Πανάγιο Τάφο, όσοι ζούμε την Ανάσταση στις καρδιές μας πιστεύοντας, συγχωρώντας, κοινωνώντας με το Χριστό και τον συνάνθρωπο δεν αγνοούμε τον ταραγμένο κόσμο μας. Αγωνιζόμαστε να τον καλύτερέψουμε. Αλλά, η ελπίδα μας είναι η Αναστάσιμη Ελευθερία. Ξεφεύγουμε, ζώντας στον πλημμυρισμένο από το Φως του Χριστού εσωτερικό μας κόσμο, από ό,τι μας θανατώνει. Και γευόμαστε, μένοντας στην αναστάσιμη και σε κάθε Θεία Λειτουργία την μετάληψη του Φωτός, την μετάληψη του Χριστού, ζώντας τη χαρά στο πρόσωπο του αδελφού μας και περιμένοντας την στιγμή εκείνη που ο Αναστημένος Χριστός θα μας αρπάξει στην ουράνια βασιλεία Του, περνώντας με το Πάσχα του θανάτου στην χαρά της άλλης βιοτής, της αιώνιας, της Αναστάσιμης, της μοναδικά ελεύθερης.

Ζούμε την μυστική χαρά σήμερα, έχουμε την Αναστάσιμη φωνή του Χριστού άγκυρα ελπίδας στη ζωή μας. Δεν μένουμε στα λαογραφικά έθιμα, αλλά μετανοημένοι, σταυρωμένοι ως προς τα πάθη μας, πανηγυρίζουμε και γιορτάζουμε «μη εν ζύμη παλαιά, μηδέ εν ζύμη κακίας και πονηρίας, αλλ' εν αζύμοις ειλικρινείας και αληθείας», όπως λέει ο Παύλος. Και ζυμώνουμε ως μικρά ζύμη, όλο το φύραμα, καλώντας όλο τον κόσμο να μετάσχει στη χαρά. Γινόμαστε οι χριστιανοί σήμερα το προζύμι που φτιάχνει τον άρτο της ζωής, την Εκκλησία, την Ελπίδα, την Αλήθεια.

Την Ελευθερία της Ανάστασης...

Πηγές: agiameteora.net- orthognosia.blogspot.gr